

Kryštof Václav z Nostic – Deník z cesty do Nizozemí v roce 1705

Kryštof Václav z Nostic

Kryštof Václav z Nostic se narodil v roce 1648. Studoval v Praze, Vratislavi a také ve Francii a Itálii. Když se vrátil ze zahraničních studií, převzal otcův majetek a stal se pokračovatelem rodu. Stejně jako jeho otec se zaměřil na kariéru ve slezských úřadech. Stal se hejtmanem v Lehnicku, Hlohovsku, Svídnicku a Javorsku. Později se stal komorníkem císaře Leopolda I. Za své služby habsburskému dvoru získal hrabství Rhieneck a byl v Českém království (1675) a ve Svaté říši římské národa německého (1692) povýšen do hraběcího stavu. V roce 1705 podnikl cestu do Nizozemí, o níž si vedl cestovní deník. Byl také zakladatelem kapucínského kláštera ve Svídnici, kde byl v roce 1712 pohřben.

Deník z cesty do Nizozemí v roce 1705

Kryštof Václav z Nostic uskutočnil v roce 1705 diplomatickou cestu směřující do Haagu, která se týkala vyjednávání s anglickou stranou o podporu v probíhající vojne o španělské dědictví. Jeho cesta probíhala mezi 11. júlom a 19. októbrom roku 1705. Nostic sa vydal na cestu v sprievode jeho cestovného dvora, čo činilo vrátane neho 14 osôb. Kryštof Václav z Nostic si viedol pravidelný denník už od roku 1670, avšak po začiatku jeho cesty do Nizozemska svoje zážitky začal zaznamenávať na samostatné listy papiera. Je zaujímavé, že si denník viedol sám, nakoľko v tejto dobe bolo pre šľachticu zvykom mať na cestách vlastného pisateľa, tvorca cestopisných denníkov. Z pohľadu typológie prameňov radíme cestopisný denník medzi pramene osobnej povahy, tzv. ego-dokumenty. Po návrate z Nizozemska dal Kryštof svoje nemecky a latinsky písané zápisky prepísať služobníkovi a čistopis následne vložil do knižnice na zámku v Lobrise. Originálny čistopis je písaný nemeckou novogotickou kurzívou. Nakoľko nebol nikdy dopísaný, text končí deviatym augustom 1705. Pre získanie informácií o zvyšku cesty je preto potrebné použiť zachované pôvodné poznámky.

Čistopis ako aj pôvodné Nosticove poznámky z druhej časti cesty sú uložené v Štátnom oblastnom archíve Plzeň, pracovisko Klatovy, fond RA Nosticů (Rokytnice), kart. 23. Denník bol edične spracovaný Jiřím Kubešom v edičnej rade *Manu propria*, kde je možno nájsť simultánnu verziu textu v českom a nemeckom jazyku.

Denník Kryštofa Václava z Nostic môže slúžiť ako prameň pre:

➤ **Dejiny každodenného života na cestách**

- Záznamy o použitých dopravných prostriedkoch (luxusná carossa, formanský voz, lodná doprava)
- Rýchlosť jazdy (napr. cesta z Berlína do Hamburgu: 24-45 km/deň)
- Úroveň a stav ciest (napr. stĺp s nápismi určujúcimi kam vedú cesty)
- Prechod cez hranice, platenie ciel
- Kvalita jedla a typ ubytovania (luxusné meštianske hostince, ubytovanie v sedliackom dome)
- Informácie o počasi

➤ **Regionálne dejiny dolnonemeckého priestoru**

- Nostic venoval pozornosť popisu miest, ktorými prechádzal:
 - Podoba a výzdoba šľachtických sídiel
 - Popisy mestských/ dedinských svetských a cirkevných stavieb
 - Detailne popísané pamiatky v Berlíne, Hamburgu a Hannoveri (zachytil barokovú podobu týchto sídiel)

➤ **Dejiny myslenia barokovej šľachty**

Literatúra

Kryštof Václav z Nostic, Deník z cesty do Nizozemí v roce 1705, ed. Jiří KUBEŠ, Praha 2004.